માગશર સુદ ૯, સોમવાર તા. ૨૩-૧૨-૧૯૭૪
શ્લોક – ૬, પ્રવચન – ૧૩

तद्वाचिकां नाममालां दर्शयन्नाह –

निर्मलः केवलः शुद्धो विविक्तः प्रभुरव्ययः।
परमेष्ठी परात्मेति परमात्मेश्वरो जिनः।।६।।

टीका :- निर्मलः कर्ममलरहितः। केवलः शरीरादीनां सम्बन्धरहितः। शुद्धः द्रव्यभावकर्मणामभावात् परमविशुद्धिसमन्वितः। विविक्तः शरीरकर्मादिभिरसंस्पृष्टः। प्रभुरिन्द्रादीनां स्वामी। अव्ययो लब्धानंतचतुष्टयस्वरूपादप्रच्युतः। परमेष्ठी परमे इन्द्रादिवंद्ये पदे तिष्ठतीतित परमेष्ठी स्थानशीलः। परमात्मा संसारिजीवेभ्य उत्कृष्ट आत्मा। इति शब्दः प्रकारार्थे। एवंप्रकारा ये शब्दास्ते परमात्मनो वाचकाः। परमात्मेत्यादिना तानेव दर्शयति। परमात्मा सकलप्राणिभ्य उत्तम आत्मा। ईश्वर इन्द्राद्यसम्भविना अन्तरङ्गबहिरङ्गेण परमैश्वर्येण सदैव सम्पन्नः। जिनः सकलकर्मोन्मूलकः।।६।।

પરમાત્માનાં નામ-વાચક નામાવલિ દર્શાવતાં કહે છે :-

શ્લોક – ૬

અન્વયાર્થ :- (निर्मलः) નિર્મળ-મલ રહિત, (केवलः) કેવળ-શરીરાદિ પર દ્રવ્યના સંબંધથી રહિત, (शुद्धः) શુદ્ધ-રાગાદિથી અત્યંત ભિન્ન થઈ ગયા હોવાથી પરમ વિશુદ્ધિવાળા, (विविक्तः) વિવિક્ત-શરીર અને કર્માદિકના સ્પર્શથી રહિત, (प्रभुः) પ્રભુ-ઈન્દ્રાદિકના સ્વામી, (अव्ययः) અવ્યય-પોતાના અનંતચતુષ્ટયરૂપ સ્વભાવથી ચ્યુત નહિ થવાવાળા, (परमेष्ठी) પરમેષ્ઠી-ઈન્દ્રાદિથી વન્દ્ય પરમ પદમાં સ્થિત, (परमात्मा) પરમાત્મા-સંસારી જીવોથી ઉત્કૃષ્ટ આત્મા, (ईश्वरः) ઈશ્વર-અન્ય જીવોમાં અસંભવ એવી વિભૂતિના ધારક-અર્થાત્ અંતરંગ અનંતચતુષ્ટય અને બાહ્ય સમવસરણાદિ વિભૂતિથી યુક્ત, (जिनः) જિન-જ્ઞાનાવરણાદિ સંપૂર્ણ કર્મશત્રુઓને જીતનાર (इति परमात्मा)-એ પરમાત્માનાં નામ છે.

ટીકા :- નિર્મલ એટલે કર્મમલરહિત, કેવલ એટલે શરીરાદિના સંબંધરહિત, શુદ્ધ એટલે દ્રવ્યકર્મ-ભાવકર્મના અભાવના કારણે પરમ વિશુદ્ધિવાળા, વિવિક્ત એટલે શરીર-કર્માદિથી નહિ સ્પર્શાયેલા, પ્રભુ એટલે ઈન્દ્રાદિના સ્વામી, અવ્યય એટલે પ્રાપ્ત થયેલ અનંતચતુષ્ટયમય સ્વરૂપથી ચ્યુત (ભ્રષ્ટ) નહિ થયેલા, પરમેષ્ઠી એટલે પરમ અર્થાત્

ઈન્દ્રાદિથી વન્દ્ય-એવું મોટું પદ-તેમાં જે રહે છે તે સ્થાનશીલ પરમેષ્ઠી, પરમાત્મા એટલે સંસારી જીવોથી ઉત્કૃષ્ટ આત્મા-એવા પ્રકારના જે શબ્દો છે તે પરમાત્માના વાચક છે,

'પરમાત્મા' ઈત્યાદિથી તેમને જ દર્શાવાય છે. પરમાત્મા એટલે સર્વ પ્રાણીઓમાં ઉત્તમ આત્મા, ઈશ્વર એટલે ઈન્દ્રાદિને અસંભવિત એવા અંતરંગ-બહિરંગ પરમ ઐશ્વર્યથી સદાય સંપન્ન; જિન-સર્વકર્મોનો મૂલમાંથી નાશ કરનાર-(ઈત્યાદિ પરમાત્માનાં અનંત નામ છે).

ભાવાર્થ :- નિર્મળ, કેવળ, શુદ્ધ, વિવિક્ત પ્રભુ, અવ્યય, પરમેષ્ઠી, પરમાત્મા, ઈશ્વર, જિન વગેરે નામો પરમાત્મા-વાચક છે.

આ નામો પરમાત્માના સ્વરૂપને બતાવે છે. તે સ્વરૂપને ઓળખીને પોતાના આત્માને પણ તેવા સ્વરૂપે ચિંતવવો તે પરમાત્મા થવાનો ઉપાય છે.

આત્મામાં શક્તિરૂપે રહેલા ગુણોનું જીવને ભાન થાય તેટલા માટે ભિન્ન ભિન્ન ગુણવાચક નામોથી પરમાત્માની ઓળખાણ કરાવી છે.

આત્મા ચૈતન્યાદિ અનંત ગુણોનો પિંડ છે. આ ગુણો ભગવાનમાં પૂર્ણપણે વિકસિત થઈ ગયા છે, તેથી તે ગુણોની અપેક્ષાએ તેઓ અનેક નામોથી ઓળખાય છે.

પરમાત્માને ગુણ અપેક્ષાએ જેટલા નામ લાગુ પડે છે તે બધાંય નામો આ આત્માને પણ સ્વભાવ અપેક્ષાએ લાગુ પડે છે, કારણ કે શક્તિ અફેક્ષાએ બંને આત્માઓ સમાન છે; તેમાં કાંઈ ફેર નથી. જે પરમાત્માના ગુણોને[1] બરાબર ઓળખે છે તે પોતાના આત્માના સ્વરૂપને જાણ્યા વગર રહે નહિ. જેટલા ગુણો પરમાત્મામાં છે તેટલા જ ગુણો દરેક આત્મામાં છે. પોતાના ત્રિકાલી આત્માની સન્મુખ થઈને તેમનો પૂર્ણપણે વિકાસ કરીને આ આત્મા પણ પરમાત્મા થઈ શકે છે.

શ્લોક-૬ ઉપર પ્રવચન

निर्मलः केवलः शुद्धो विविक्तः प्रभुरव्ययः।
परमेष्ठी परात्मेति परमात्मेश्वरो जिनः।।६।।

૧. જે જાણતો અર્હંતને ગુણ, દ્રવ્ય ને પર્યયપણે,
તે જીવ જાણે આત્મને, તસુ મોહ પામે લય ખરે. (શ્રી પ્રવચનસાર, ગુ. આવૃત્તિ-ગાથા-૮૦)

'**ટીકા :- નિર્મલ એટલે કર્મમલરહિત,...**' એવો જ આ આત્મા નિર્મળ એટલે કર્મરહિત છે. ભગવાનને પ્રગટ થયો છે. આ આત્મા વસ્તુ તરીકે એવો જ છે. આહાહા..! સમજાણું કાંઈ? 'જે જાણે અર્હંતને...' આવે છે ને? જે જાણે પરમાત્માને. અરિહંતને જાણે કહો કે પરમાત્માને (જાણે કહો). '**सो जाणदि अप्पाणं**' આત્મા એવો છે એમ અંદરમાં નિર્ણય કરે, અનુભવ કરે. આહાહા..! આમ આત્મા, આત્મા કરે કે આત્મા છે એમ શ્રદ્ધા કરે, પણ આત્મા છે કેવો? સમજાણું કાંઈ? એ નિર્મળ છે. ભગવાન પરમાત્માને પર્યાયમાં નિર્મળતા થઈ ગઈ છે. પણ એ નિર્મળતા આવી ક્યાંથી? અંતરમાંથી. વસ્તુનું સ્વરૂપ તો નિર્મળ છે. કર્મનો સંબંધ દ્રવ્ય જ્ઞાયકસ્વભાવ સાથે નિમિત્તપણે (પણ નથી).

'**કેવલ એટલે શરીરાદિના સંબંધરહિત,...**' પરમાત્માને શરીરનો સંબંધ છે નહિ, એમ આત્માને શરીરના સંબંધ રહિત જ એનું સ્વરૂપ છે. શરીરાદિની તો એમાં નાસ્તિ છે. એટલે કે એને-વસ્તુને સંબંધ શરીરનો છે, એમ તો છે નહિ. આહાહા..! વસ્તુને નિરોગ રાખવી. દવાનું શીખવું. .. આવી વાતું!

મુમુક્ષુ :- ...

ઉત્તર :- કોણ? ખબર છે ને. પૂજ્યપાદ સ્વામી.. પણ એ તો એવો કોઈ વિકલ્પ આવી ગયો અને કોઈ એવા વૈદોની ઉગ્રતા દવાની બહારમાં પ્રસિદ્ધિ બહુ હોય અને એની પ્રસિદ્ધિમાં આવું જાણનાર હોય કોઈ મુનિને સહેજે જણાય ગયુ હોય, તો એને જણાવે એ કોઈ વિશેષ નથી, મોટા હોય છેને આ વૈદો? પૂજ્યપાદ સ્વામી ... પણ એ તો એ જાતનો વિકલ્પ અને .. દ્રવ્યમાં એવો દેખાય કે આ તો આની વૈદની સ્થિતિથી પ્રસિદ્ધિ નિરોગતા કરાવનાર એ છે. એવી પ્રસિદ્ધિ થઈ હોય એને પોતે નિરોગતા થવાની દશા બતાવે અને રોગનો ઉપાય પણ અંદર આવી જાય. આહાહા..! પૂજ્યપાદ સ્વામીએ બનાવ્યું છે આ. વૈદ્ય શાસ્ત્ર બનાવ્યું. પણ એ તો પ્રપંચ આવો હતો એટલે. એમ ન જાણે અને .. લાગુ પાડી દે બધે ઠેકાણે. આહાહા..!

અહીં તો કહે છે કે શરીરાદિના સંબંધ રહિત જ આત્મા છે. પરમાત્મા શરીરના સંબંધ રહિત તો છે પણ ભગવાન આત્મા; શરીર તૈજસ, કાર્મણ અને ઔદારિક, વૈક્રયિકના હોય. એ અને ભાષા અને મન એના સંબંધ રહિત વસ્તુ છે. સમજાણું કાંઈ? એમ કહ્યું ને કે આત્મા અબદ્ધસ્પૃષ્ટ છે. એનો અર્થ થયો અબદ્ધસ્પૃષ્ટ એટલે પરના સંબંધ વિનાનો છે. બંધ વિનાનો છે એટલે સંબંધ વિનાનો છે. આહાહા..! ચૌદમી ગાથાનું આવ્યું હતું ને. એ જે જાણે તેણે જૈનશાસન જાણ્યું. આહાહા..!

ભગવાન આત્મા રાગ અને કર્મના બંધ રહિત છે, અબદ્ધસ્પૃષ્ટ છે એવું જેણે શુદ્ધોપયોગમાં

જાણ્યું એ શુદ્ધ ઉપયોગ એ જૈનશાસન છે. સમજાણું કાંઈ? વચ્ચે શુભભાવ આવે એ જૈન-શાસન નથી. એ વ્યવહાર જૈનશાસન એટલે ઉપચાર છે. આકરી વાત બાપુ એને પડે. આ તો જન્મ-મરણના રહિતની વાતું છે ને. એ જન્મ-મરણ રહિત છે. વસ્તુ તો જન્મ-મરણ રહિત છે. વસ્તુ જન્મે અને વસ્તુ મરે એમ છે એમાં? ઉત્પન્ન થવું અને મરવું એટલે વ્યય થવો. આહાહા..! એમ શરીર અને મન ને વાણી ને કર્મના સંબંધરહિત પરમાત્મા છે તો એ આત્મા જ એવો છે. અત્યારે. સમજાણું કાંઈ? એવી શક્તિ અંદર ધરાવે છે ત્રિકાળ. એ શક્તિઓનું વર્ણન છે. આહાહા..! દુનિયા સાથે વાદવિવાદે કાંઈ પાર પડે એવું નથી. લોકોને વ્યવહારની વાતું સારી લાગે. અને સત્ય છે નિશ્ચયની એ એને પકડાય નહિ એટલે ઝીણું છે.. ઝીણું છે એમ કરીને કાઢી નાખે.

'**શરીરાદિ...**' વાણી, મન.. રહિત છે. '**સંબંધરહિત,...**' છે. એટલે કે બંધરહિત છે, એટલે કે મુક્તસ્વરૂપ છે. આહાહા..! '**जो पस्सदि अप्पाणं**' અબદ્ધસ્પૃષ્ટ, અનન્ય, અવિશેષ અને વિકારરહિત એવો જે ભગવાન આત્મા એને જે અંદરમાં જ્ઞાન અને શ્રદ્ધાથી જોવે, માને એને અહીં જૈનશાસન કહ્યું છે. આહાહા..! જૈનશાસન તો આ. અહીં જૈનશાસન પર્યાયની વાત છે હોં! દ્રવ્ય જૈનશાસન.. પર્યાય જેવો વીતરાગ સ્વભાવ છે, સંબંધ વિનાનો સ્વભાવ છે, અબદ્ધસ્વભાવ છે એટલે કે અબદ્ધ તો નાસ્તિથી કહ્યું. પણ અસ્તિથી કહીએ તો મુક્તસ્વરૂપ છે. આહાહા..! એવી મુક્તસ્વરૂપ વસ્તુ છે એનો અનુભવ કરીને એની પ્રતીત કરવી એ દશાને જૈનશાસન કહે છે. બાર અંગમાં આ છે. પોપટભાઈ! આહાહા..!

એ પરમાત્મ શક્તિનું સત્ત્વ છે. બહિરાત્મા અને અંતરાત્મા તો પર્યાયની અપેક્ષાથી છે. અને આ પ્રગટે છે એ પર્યાયની અપેક્ષાએ વાત ચાલે છે. સમજાણું કાંઈ? પણ એ પર્યાયમાં આ પણે થયું એ ક્યાંથી થયું? આહાહા..! એને એ વિશ્વાસની દૃષ્ટિમાં આખો આત્મા આવો આવ્યો. એથી એની પર્યાયમાં મુક્ત સ્વભાવની દૃષ્ટિ થતાં, દૃષ્ટિએ તો મુક્ત છે. દૃષ્ટિનો વિષય મુક્ત છે. પણ મિથ્યાત્વ અને અનંતાનુબંધી કષાય, જેટલો અબદ્ધસ્પૃષ્ટને જાણતા, અનુભવતા (ટળ્યો), એટલી પર્યાયમાં મુક્તિ આવી. આહાહા..! મુક્તસ્વરૂપ ભગવાન આત્મા. અહીં સંબંધરહિત ભાષા છે ને. આહાહા..! સંબંધ કહો કે બંધ કહો. ચૌદમીમાં એમ લીધું '**जो पस्सदि अप्पाणं अबद्धपुट्ठं**' અબદ્ધ નામ બદ્ધ નહિ એટલે મુક્તસ્વરૂપ છે. આહાહા..! એને કોઈ રાગ અને શરીરનો કાંઈ સંબંધ નથી. રાજેન્દ્રજી! આવી વાત છે આ. ત્યાં દવાખાનામાં ગપ્પા મારવા જાવા ને થઈ જાય. એ જાણે અમે હુશિયાર છીએ. એમ હશે? આહાહા..!

બાપુ! તારી હુશિયારી તો જ્ઞાન અને આનંદની હુશિયારી તારામાં પડી છે. અરે..! અબદ્ધસ્પૃષ્ટ એવી મુક્ત શક્તિ તારામાં પડી છે. આહાહા..! એ શક્તિને સંભાળે તે હુશિયાર કહેવાય.

નવરંગભાઈ! આહાહા..! આવી વાત. મૂળ વસ્તુને મૂકીને બીજી બધી વાતું કરે, અણુવ્રત ને મહાવ્રત પાળે તો એ પણ ચારિત્ર કહેવાય. અરે..! પણ ક્યાં આવ્યા બાપુ? પંચ મહાવ્રતનો વિકલ્પ ઉઠે એ આસ્રવ છે. આસ્રવના સંબંધરહિત ભગવાન છે. આહાહા..! સમજાણું કાંઈ? આ તો જેને હિત કરવું હોય એની વાતું છે, ભાઈ! વાતું કરવી હોય અને ક્યાંક શાસ્ત્રની વ્યવહારની વાતુંના પડખે ઉભા રહીને વાતું કરવી હોય એ ન બેસે. આહાહા..!

કહે છે, એ શરીર આદિના સંબંધરહિત ભગવાન છે. પરમેશ્વર એવી શક્તિવાળું તત્ત્વ જ એ હું છું. '**શુદ્ધ એટલે દ્રવ્યકર્મ-ભાવકર્મના અભાવના કારણે પરમ વિશુદ્ધિવાળા,...**' જોયું! આ શુદ્ધના અર્થમાં વિશુદ્ધિ લીધી. બાકી વિશુદ્ધિ તો કષાયની મંદતાને પણ હોય છે પણ અહીં તો પરમવિશુદ્ધિ લીધી છે એટલે પરમાત્મા એને કહીએ, તદ્દન આનંદની દશા પૂર્ણ જેને પ્રગટી છે એને પરમાત્મા કહીએ. આહાહા..! કોઈ જગતનો કર્તા છે, એણે સૃષ્ટિને સર્જી છે માટે એ પરમેશ્વર છે એવું પરમેશ્વરનું સ્વરૂપ છે નહિ.

'**શુદ્ધ એટલે દ્રવ્યકર્મ-ભાવકર્મ...**' પુણ્ય અને પાપ, દયા ને દાન, વ્રત ને ભક્તિના ભાવ એના '**અભાવને કારણે...**' પરમેશ્વરને એનો અભાવ થયો છે. એને કારણે '**પરમ વિશુદ્ધિવાળા,...**' છે. આહાહા..! તો આ ભગવાન આત્મા પણ એ છે. આહાહા..! સમજાણું કાંઈ? વસ્તુએ પુણ્ય ને પાપ અને જડ કર્મના ભાવ વિનાની આ ચીજ છે. જેમાં એ વસ્તુનો નાસ્તિ ભાવ છે. રાગ અને કર્મનું પોતાનું જે અસ્તિત્વ છે... આવી મહાપ્રભુ સત્તા, એના અસ્તિત્વમાં રાગ અને કર્મના અસ્તિત્વનો નાસ્તિ ભાવ છે. સમજાણું કાંઈ? મૂળ ચીજને જાણ્યા વિના અને મૂળ ચીજને (માન્યા વિના).

...(જે એમાં) નથી એનો સ્પર્શ એને કેમ હોય? ભગવાન આત્મા શરીર, વાણી, કર્મ એને સ્પર્શેલો નથી. પરમાત્માને પર્યાયમાં નથી, આના વસ્તુના સ્વભાવમાં નથી. સમજાણું કાંઈ? કેમ કે એ વસ્તુ એવી છે. પછી અલિંગગ્રહણના છઠ્ઠા બોલમાં કહ્યું ને? કે વસ્તુ છે તે આત્મા સ્વભાવથી જણાય એવો પ્રત્યક્ષ જ્ઞાતા છે. એ વસ્તુ એવી છે. વસ્તુ ત્રિકાળ એવી છે કે એ સ્વ સ્વભાવથી જણાય. કારણ કે એનું સ્વરૂપ છે એની પર્યાયથી જણાય. એમ. પણ એના સ્વરૂપમાં વિકલ્પને અને શરીરને અડ્યો જ નથી. આહાહા..! એનાથી એ જણાય, ભાઈ! એ વસ્તુનું સ્વરૂપ નથી. ભગવાને કીધું છે એ આમ છે(ને) એ તો વસ્તુનો સ્વભાવ છે. આહાહા..! સમજાણું કાંઈ? વિવિક્તની વ્યાખ્યા કરી. વિવિક્ત પહેલામાં આવ્યું હતું. શરૂઆતના પદમાં વિવિક્ત (આવ્યું હતું). વિવિક્તનો અર્થ જ એ છે.

આવે છે ને નવ વાડમાં? સ્ત્રી, પુરુષ, નપુંસક રહિત વિવિક્ત સ્થાન. નવ વાડ બ્રહ્મચર્યમાં આવે છે. એમ આ ભગવાન પોતે એ પરદ્રવ્ય કર્મ ને શરીરને સ્પર્શ્યો નથી એવો વિવિક્ત

છે. આહાહા..! પછી એને વ્યવહારથી થાય, નિશ્ચય અને વ્યવહારનો કર્તા આત્મા એમ નહિ લાગુ પડે. પોપટભાઈ! ઓલું ... આ બધું આવ્યું સાંભળવાનું. આહાહા..! .. બહેન કહેતા હતા.. ગડબડ.. અહીં વાત આવી હતી. ભાગ્યશાળી. બધું સરખું પાછું આવી ગયું છે. અરે..! આ વાત કરવાની અને સમજવાની છે, બાપુ! બાકી બધા ધંધા ને પાણી... એ પરને સ્પર્શ્યો નથી ને કરે શી રીતે? એમ કહે છે. આહાહા..! એય..! મહેન્દ્રભાઈ! એ હીરાને અને માણકને અડતો નથી જીવ. ઉપાડે ને પરીક્ષા કરીને આપે, ... છે. આહાહા..! દેવજીભાઈ! આ લોકો જુઓને ભાગ્યશાળી માણસો ક્યાંના ક્યાં આવી ગયા. આહાહા..!

અરે..! આ તો પરમાત્માના બારણા ખોલવાની વાતું છે. બંધ છે કે હું રાગવાળો છું, આ વાળો છું ત્યાં એ બારણું બંધ છે. આહાહા..! વિવિક્ત છું. પરમાત્મા વિવિક્ત છે. જે જાણતો અરિહંતને દ્રવ્ય, ગુણ અને પર્યાયને. અરિહંતની પર્યાય વિવિક્ત છે એમ જે જાણે તે આત્મા વિવિક્ત છે એમ જાણીને તે આત્માને અનુભવે અને જાણે. આહાહા..! પણ બધા વ્યવહારના લખાણ ચરણાનુયોગમાં બહુ આવે. વ્રત પાળવા, આ વ્રત આમ કરવું.. આમ કરવું... આમ કરવું. આહાહા..! એટલે એને એમ થઈ ગયું કે એ પણ એક આત્માનું આચરણ છે. અણુવ્રત અને મહાવ્રત.. એ શ્રાવકના છ કર્તવ્ય આવે છે ને? ગુરુસેવા,..

મુમુક્ષુ :- ...

ઉત્તર :- હા એ. એ જાણે કે એનું સ્વરૂપ હશે ઈ. એ રાગને સ્પર્શ્યો જ નથી. હોય છે છતાં એના અભાવસ્વરૂપ (છે), એના અભાવસ્વભાવસ્વરૂપ એ આત્મા છે. આહાહા..!

‘**વિવિક્ત એટલે શરીર-કર્માદિ...**’ આદિ એટલે ભાષા આદિ ‘**નહિ સ્પર્શાયેલો,...**’ ઓહોહો..! પરમાત્મા એને અડતા નથી. એમ ભગવાન આત્મા એ પણ રાગને અને કર્મને અડ્યો જ નથી. ‘**अबद्धपुट्ठं**’. ઓહોહો..! બે શબ્દ છે ને? ‘**अबद्धपुट्ठं**’. પછી વળી ચાર બીજા. અનન્ય, અવિશેષ (આદિ). સ્પર્શ્યો નથી. એમ કીધું - ત્યાં શું ન કીધું? આહાહા..! એ ચૈતન્ય જ્યોતિ ઝળહળ જ્યોતિ જ્ઞાન સ્વભાવ એનું સ્વરૂપ જ એકલું જ્ઞાનસ્વરૂપ એ રાગને અને શરીરને કેમ સ્પર્શે? જ્ઞાન કેમ સ્પર્શે? એને પરજ્ઞેય તરીકે પરજ્ઞેય તરીકે જાણવું, એ પણ પર છે માટે પરજ્ઞેય તરીકે જણાય છે એમ નથી. આહાહા..! એ પર છે એ સ્વનું જ્યાં સ્પર્શા વિનાની ચીજ છું એમ ભાન થયું, ત્યારે પરનું જ્ઞાન પરને લઈને નહિ, પણ સ્વભાવને લઈને જે પરનું જ્ઞાન થયું એ જ્ઞાનની પર્યાયને સ્પર્શે છે. આહાહા..! ભગવાન પૂર્ણ પર્યાયને સ્પર્શે છે. સમજાણું કાંઈ? આ આત્મા પૂર્ણ પર્યાયને સ્પર્શે તો તો પરમાત્મા વ્યક્ત થઈ જાય, પર્યાયમાં. આહાહા..!

‘**વિવિક્ત...**’ નથી આવતું વિવિક્ત શય્યાસન? આવે છે ને નવ વાડ બ્રહ્મચર્યમાં. ..

જ્યાં પર સ્ત્રી, પશુ, નપુંસક ન હોય ત્યાં બ્રહ્મચારીને રહેવું. એ પર્યાયની વાત છે. આ કહે છે કે દ્રવ્ય સ્વભાવ, ભગવાન પરમાત્મા કેવળજ્ઞાની અરિહંતદેવને પરના સ્પર્શ વિનાની દશા થઈ ગઈ છે. એ દશા થઈ ક્યાંથી? અંતરમાં વસ્તુ ભગવાન આત્મા શરીર અને વાણીના સ્પર્શ વિનાની ચીજ જ એ છે. આહાહા..! ભારે! દૃષ્ટિને ઉઠાડીને, રાગના સંબંધવાળી દૃષ્ટિને ઉઠાવી દઈને, રાગના સંબંધ અને સ્પર્શ વિનાના સ્વભાવની દૃષ્ટિ કરવી. એનો અર્થ થયો કે પરસન્મુખની જે દૃષ્ટિ હતી એને સ્વસન્મુખ કરવી. કેમ કે એ પોતે રાગના અને શરીરના સ્પર્શ વિનાનો છે. આહાહા..! સમજાય છે કાંઈ? દિલ્હીવાળા છે ભાઈ? તમારી પાસે બેઠા ઈ.

મુમુક્ષુ :- મોરબીના છે.

ઉત્તર :- મોરબી? ઠીક. મેં કીધું, આ દિલ્હીવાળા કાલે આવ્યા હતા ... એ હિન્દી સમજેને એટલે.

ઓલામાં આવે છે ને? 'બડા બડાઈ બોલે નહિ, બડા ન બોલે બોલ, હીરા મુખસે ના કહે લાખ હમારા મોલ.' આહાહા..! કેમ કે આ વસ્તુ ભગવાન પૂર્ણાનંદનો નાથ શરીર અને રાગને, મનને સ્પર્શ્યો નથી. આહાહા..! એવી વિકલ્પ ને વાણી... એ વિકલ્પ કરવો એ એનામાં નથી. આહાહા..! એ એમ બોલે નહિ કે હું વિકલ્પ વિનાનો છું, સ્પર્શ વિનાનો છું. એવી વાત છે. આહાહા..! આવું જે વસ્તુનું સ્વરૂપ સર્વજ્ઞે કીધેલું અને એવું જ છે. પ્રભુ છે ઈ.

'**ઈન્દ્રાદિના સ્વામી,...**' પ્રભુની વ્યાખ્યા કરી. છે ને એમાં? '**પ્રભુ...**' ખરેખર ઈન્દ્રાદિના સ્વામી એની પ્રભુતા એ વ્યવહારથી કીધું. બાકી તો બધી શક્તિઓની પ્રભુતા પર્યાયમાં પ્રગટ થઈ ગઈ છે. કેમ કે એનામાં પ્રભુત્વ નામનો ગુણ છે. ૪૭માં આવે છે ને? સાતમો ગુણ છે. પ્રભુત્વ નામની શક્તિ છે, પ્રભુત્વ નામનો ગુણ કહો, સત્‌નું સત્ત્વ જ પ્રભુથી ભરેલું છે. આહાહા..! એટલે કે એ પરમેશ્વર છે. પ્રગટ દશા પરમેશ્વરની થઈ, એને ઈન્દ્રો આદિ નમે છે એમ કહ્યું. અહીં તો કહે છે કે પ્રગટ દશા થઈ ભલે જેની, પણ અહીં તો વસ્તુ વ્યક્તપણે, દ્રવ્યપણે પ્રગટ છે. એવો જે ભગવાન આત્મા એને અહીં પ્રભુ કહીએ. આહાહા..!

ભગવાન આત્મા.. એમ એક ફેરી અહીંથી બોલ કો'ક લઈ ગયું છે ક્યાંક. ન્યાં તો ભગવાન આત્મા કહે છે. અરે..! ભગવાન આત્મા હોય? અરે.. ભગવાન! અહીં કો'ક સાંભળીને લઈ ગયું હિન્દુસ્તાનમાં. .. ત્યાં તો ભગવાન આત્મા કહે છે. બાપુ! ભગવાન આત્મા નથી ત્યારે શું પામર છો? આહાહા..! સિદ્ધની પર્યાયની પૂર્ણતા, એવી અનંતી પર્યાયની પૂર્ણતા તો તેના ગુણમાં પડી છે. આહાહા..! એવો જે ભગવાન આત્મા સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર. આહાહા..!

ત્રિલોકનાથની વાણીમાં આ આવ્યું છે. અને એમ છે એ આવ્યું છે. જે આ રીતે માને નહિ એ આત્મા માનતો નથી, શાસ્ત્ર માનતો નથી, સાચા દેવ-ગુરુને પણ એ માનતો નથી. આહાહા..! સમજાણું કાંઈ? આવો માર્ગ, કાંતિભાઈ! ત્યાં ક્યાંય સાંભળવા મળ્યો નથી લીંબડીમાં કે ક્યાંય. આહાહા..!

'**પ્રભુ એટલે ઈન્દ્રાદિના સ્વામી,...**' અથવા જિનવર કીધું છેને ત્યાં? ગણધરોના પણ વર-પ્રધાન છે. આ જિનવરેન્દ્ર એમ કહ્યું છે, દ્રવ્યસંગ્રહ. જિનવર જિન સમકિતી એના વર-પ્રધાન ગણધરો, એના પ્રધાન જિનવર. જિનવરવૃષભ એ જિનવરેન્દ્ર કહો, જિનવરવૃષભ કહો. જિનવરેન્દ્ર-જિનવરેન્દ્ર. આહાહા..! સમ્યગ્દૃષ્ટિથી માંડીને જિન કહેવાય, ગણધરો આદિને તેના જિનવર કહેવાય અને ભગવાન અરિહંત સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર જિનવરેન્દ્ર-જિનવરેન્દ્ર. આહાહા..! અરે..! એને પામરની પર્યાયની બુદ્ધિમાં આવો પ્રભુ છે એ વાત એને અંતરમાં બેસતી નથી. કારણ કે પ્રગટપણે છે એ તો અંશ દશા છે અને અંદર છે એ તો પૂર્ણ વસ્તુનું સ્વરૂપ છે. સમજાણું કાંઈ?

'**ઈન્દ્રાદિના સ્વામી,...**' છે. ઈન્દ્રાદિમાં પછી ગણધર આદિના પણ સ્વામી પ્રભુ છે ને પરમાત્મા. એમ આ આત્મા સર્વજ્ઞ પર્યાય પ્રગટે એનો એ સ્વામી છે એવો એનામાં ગુણ છે. પ્રભુત્વ નામનો ગુણ છે. આહાહા..! '**અવ્યય...**' છે. છઠ્ઠી ગાથાનો પહેલા પદનો છેલ્લો શબ્દ. અવ્યય છે. એટલે? પ્રાપ્ત થયેલી દશાથી તે નાશ થાય એવો નથી. છે? '**પ્રાપ્ત થયેલ અનંતચતુષ્ટયમય સ્વરૂપથી ચ્યુત (ભ્રષ્ટ) નહિ થયેલા,...**' આહાહા..! પ્રાપ્ત. અવ્યય છે ને? વ્યય એટલે નાશ નથી એમ. '**પ્રાપ્ત થયેલ અનંતચતુષ્ટય...**' અનંત જ્ઞાન, અનંત દર્શન, પર્યાયની વાત છે આ. એવા અનંતચતુષ્ટયમય સ્વરૂપ. અનંતચતુષ્ટયમય સ્વરૂપ. અનંતચતુષ્ટયવાળો એમ પણ નહિ. પરમેશ્વર પર્યાયમાં અનંત ચતુષ્ટયમય સ્વરૂપ છે. એથી તે અવ્યય છે. એમ ભગવાન આત્મા અનંતચતુષ્ટય સ્વભાવ એમાંથી ખસે નહિ એવો એ પ્રભુ છે. એવો અવ્યય છે. આહાહા..! સમજાણું કાંઈ? આવી વાત. કહો, દિલીપ! બરાબર આવ્યો છેને ઠીક સાંભળવામાં. આવી વાતું નીકળે. ક્યાં ગયા ડોસા? કહો, સમજાણું કાંઈ? આહાહા..!

ભગવાન અનંતચતુષ્ટય સંપન્ન છે. હીણી દશામાં એ દશા આવતી નથી એમ કહે છે. પરમાત્માને પૂર્ણ થઈ ગઈ એ પાછી પડતી નથી, નાશ થતી નથી. એમ ભગવાન આત્મા જેનો સ્વભાવ, એની શક્તિને ક્ષેત્રની મોટપની જરૂર નથી. એના સ્વભાવની અનંતતાને ક્ષેત્રની મોટપની જરૂર નથી. એના સ્વભાવના સામર્થ્યને અનંત અનંત સામર્થ્ય છે-ભાવ, એની એને જરૂર છે. આહાહા..! સમજાણું કાંઈ? એવો એ ભગવાન અવ્યય છે.

'**પરમેષ્ઠી...**' છે. '**પરમ અર્થાત્ ઈન્દ્રાદિથી વન્દ્ય-એવું મોટું પદ-**' પરમેષ્ઠી કહેવું

છે ને? **'તેમાં જે રહે છે...'** પરમપદની પર્યાય જે છે પૂર્ણ એમાં એ રહેલ છે. એથી તે ઈન્દ્રાદિથી પણ વન્દ્ય છે. આહાહા..! **'એવું મોટું પદ-તેમાં જે રહે છે...'** પૂર્ણ મોટું પદ જે ઈન્દ્રાદિથી પણ વન્દ્ય દશા, એવી દશામાં એ રહેલા છે. આ ભગવાન પણ એવી દશાવાળો છે કહે છે. આહાહા..! એનો સ્વભાવ જ પરમેષ્ઠી છે. પરમ પરમાત્મ સ્વભાવની ઈષ્ટતા નામ કોઈ દિ' છોડતો નથી. આહાહા..! અરે..! એની વાત પણ સાંભળી નહિ અને આ દયા પાળો ને વ્રત પાળો ને અપવાસ કરો ને... વ્યવહાર માર્ગ છે કે નહિ? વ્યવહાર માર્ગ છે કે નહિ? ભગવાન બે નયનો ઉપદેશ કરે છે કે નહિ? એમ કરીને ... આહાહા..! ભગવાનનો માર્ગ એક જ પ્રકારનો છે? એટલે શું?

વીતરાગતા પૂર્ણ ન પ્રગટે ત્યારે એને નિશ્ચયની સાથે એવા કોઈ વિકલ્પનો વ્યવહાર હોય છે. એનું નામ વ્યવહાર છે એમ કહેવાય. પણ વ્યવહાર છે એનું જોર દઈને વ્યવહાર કરવા લાયક છે અને વ્યવહાર હોય તો નિશ્ચય પ્રાપ્ત થાય, એવું સ્વરૂપમાં નથી. આહાહા..! સમજાણું કાંઈ?

'પરમ અર્થાત્ ઈન્દ્રાદિથી વન્દ્ય-એવું મોટું પદ-તેમાં જે રહે છે તે સ્થાનશીલ...' જોયું! એમાં રહે છે એટલે એ સ્થાનમાં પૂર્ણ પર્યાયમાં રહેવું એવો જ એનો સ્વભાવ છે. આહાહા..! એમ ભગવાન આત્મા પૂર્ણ સ્વભાવમાં સ્થિર રહેલો છે. કોઈ દિ' અપૂર્ણ પર્યાયમાં એ આવ્યો જ નથી. સમજાણું કાંઈ? સ્થાનશીલ. જોયું! જેમ સિદ્ધ ભગવાનનું વ્યવહાર સ્થાન શીલ ને ઈ છે. પણ નિશ્ચય સ્થાનશીલ પોતાના પર્યાયમાં નિર્મળતામાં રહેવું એ એનું મૂળ સ્થાનશીલ છે. આહાહા..! લોકને અગ્રે ભગવાન રહે છે એ બધી વ્યવહારની વાતું છે. એ પોતે એની પૂર્ણ પર્યાયમાં રહેવું એવો જ એનો સ્વભાવ છે. આહાહા..! સમજાણું કાંઈ? એમ ભગવાન આત્માનો પૂર્ણ શક્તિઓમાં વસીને રહેવું એ જ એનો સ્વભાવ છે. અપૂર્ણપણે આવવું, રાગપણે થવું એ તો એનામાં સ્વભાવમાં નથી. આહાહા..! અરે..! એની વાસ્તવિક સ્થિતિ શું છે? એ તત્ત્વનું વાસ્તવિક પૂર્ણ સ્વરૂપ શું છે? એની અંતરમાં અનુભવમાં પ્રતીતિ વિના બધી વાતું સમજવા જેવી છે. આહાહા..! એની વાતની વાત નહિ, બીજી માંડીને કરવી કે, આ વ્યવહાર કહ્યો શાસ્ત્રમાં. એ બધી છે ઈ છે, સાંભળને! વ્યવહાર કહ્યો એ બધો વિષકુંભ છે. વિષકુંભ છે. ભગવાન આત્મા અમૃતનો ઘડો એ વિષકુંભને સ્પર્શ્યો જ નથી. આહાહા..! સમજાણું કાંઈ? **'સ્થાનશીલ પરમેષ્ઠી...'**

'પરાત્મા એટલે સંસારી જીવોથી (પર)- ઉત્કૃષ્ટ આત્મા-' સંસારની પર્યાયથી ભિન્ન થઈને પર્યાયમાં ઉત્કૃષ્ટ આત્મા થયા એ ઉત્કૃષ્ટ પર આત્મા-પરાત્મા કહેવાય. એમ ભગવાન આત્મા એક સમયની પર્યાયમાં ન આવતા પરાત્મા-મહાઆત્મા છે, કહે છે. આહાહા..! એ...

પ્રવિણભાઈ! આમાં પ્રવિણ થવું પડશે. આહાહા..! '**એવા પ્રકારના જે શબ્દો છે તે પરમાત્માના વાચક છે.**' વાચ્ય છે એ વસ્તુ સ્વરૂપ. વાચક એના શબ્દો. એ શબ્દો તેના વાચ્યને અડતા નથી અને વાચ્ય જે છે તે શબ્દોને કરતા નથી. લોજિકથી તો વાત છે આ. અરેરે..! માણસને એમ થાય. પણ આ શું શાસ્ત્ર કહે છે? આ સોનગઢવાળાએ આવું નવું કાઢ્યું એમ કહે. અરે..! પ્રભુ! તું એમ રહેવા દે, બાપુ! તને ન બેસે એટલે... પરમાત્માના ઘરની વાત છે આ તો. તારું ઘર જ એવું છે. સમજાણું કાંઈ? તારા ઘરમાં માલ આટલો પડ્યો છે. આહાહા..! એ બતાવવું છે, બાપુ! તને પર્યાયના અંશમાં મોટપ દેખાઈ જાય એ ભ્રમ છે. આહાહા..! મોક્ષનો માર્ગ પર્યાય છે એની તને મોટપ દેખાઈ જાય એવી વસ્તુ નથી. આહાહા..! સમજાણું કાંઈ? એ પરાત્મા છે. આહાહા..! એક સમયની પર્યાયનું સામર્થ્ય-શક્તિથી ભગવાન પર-ભિન્ન છે. આહાહા..! પરમાત્માને પર્યાયમાં પર ભિન્ન થઈ ગયું. અહીં વસ્તુમાં એ પર પર્યાયથી પરાત્મા ભિન્ન છે. આહાહા..! આવી વસ્તુની સ્થિતિ જ છે ત્યાં એને મર્યાદામાં લાવી નાખવી એ વસ્તુ નથી. સમજાણું કાંઈ? આહાહા..! એ બધા શબ્દો પરમાત્માના વાચ્ય છે અને શબ્દો બધા વાચક છે.

'**પરમાત્મા ઈત્યાદિથી તેમને જ દર્શાવાય છે.**' પરમાત્મા ઈત્યાદિ જે આ બધા નામ લીધા ને. '**પરમાત્મા એટલે સર્વ પ્રાણીઓમાં ઉત્તમ આત્મા, ઈશ્વર એટલે ઈન્દ્રાદિને અસંભવિત એવા અંતરંગ-...**' વૈભવ. અને તીર્થંકરને નાખ્યા છે. '**બહિરંગ પરમ ઐશ્વર્યથી સદાય સંપન્ન;...**' ઐશ્વર્ય. '**જિન-સર્વ કર્મોનો મૂલમાંથી નાશ કરનાર-**' આહાહા..! એ અપેક્ષિત કથન છે. નાશ કરતો નથી આત્મા. સમજાણું? ૩૫ ગાથામાં ન આવ્યું? સમયસાર. રાગનો પરમાર્થે નાશકર્તા પણ આત્મા નથી. આહાહા..! સ્વભાવમાં ઠરે છે (તો) રાગ ઉત્પન્ન થતો નથી, એને આત્મા રાગનો નાશ કરનાર છે એમ ઉપચારથી કહેવામાં આવે છે. આહાહા..! સમજાણું કાંઈ? સમજાવવું હોય ત્યારે ટૂંકા શબ્દોમાં આવી શૈલી આવે. ત્યાં કહ્યું કે આત્મા રાગનો નાશકર્તા છે એમ કહેવું એ પણ બરાબર નથી. આહાહા..! અને અહીં કહેવું કે '**સર્વ કર્મોનો મૂલમાંથી નાશ કરનાર છે.**' આહાહા..!

રાગનો નાશકર્તા કહેવું એ પણ ઉપચારથી કથન છે. આહાહા..! રાગનો હોં! કેમ કે વસ્તુસ્થિતિ અંતરમાં રહેતા, ઠરતા એને રાગની ઉત્પત્તિ થતી નથી. તેથી એને રાગનો નાશ કરે છે એમ ઉપચાર આપવામાં આવ્યો. આહાહા..! એ વ્યવહારના કથન છે. કહો, સમજાણું કાંઈ? આહાહા..! અહીં થોડી થોડી નાની ચીજમાં લોભાઈ જાય, ખેંચાઈ જાય એને આવડી મોટી કેમ બેસે? સમજાણું કાંઈ? દુનિયા વખાણ કરે, મોટપ દે, અભિનંદન પત્રો આપે તો એને ખુશી થઈ જાય કે આહાહા..! મારી કદર કરતા એને આવડી. એને આવડો આત્મા કેમ બેસે? ભાઈ!

સમજાણું કાંઈ? આવી વસ્તુની સ્થિતિ છે. આહાહા..! એમ એને જ્ઞાનમાં અને શ્રદ્ધામાં આવી મોટપ એને બેસવી જોઈએ. સમજાણું કાંઈ? '(ઈત્યાદિ **પરમાત્માના અનંત નામ** છે).'

'**ભાવાર્થ :- નિર્મળ, કેવળ, શુદ્ધ, વિવિક્ત, પ્રભુ, અવ્યય, પરમેષ્ઠી, પરમાત્મા, ઈશ્વર, જિન વગેરે નામો પરમાત્માના વાચક છે.**' ટીકામાં નાખ્યું ને? 'परमात्मेश्वरो जिनः' છે ને મૂળ પાઠમાં? 'परमात्मेश्वरो जिनः' ઈશ્વર પોતે છે. આહાહા..! સમજાણું કાંઈ? ભગવાન પરમેશ્વર પર્યાયમાં ઈશ્વર છે. આ વસ્તુ સ્વરૂપે ઈશ્વર છે. આહાહા..! કરવા જેવું હોય તો આ દૃષ્ટિ અને આ જ્ઞાન અને પછી ઠરવું. બસ! આ છે. એય..! આહાહા..! જાત્રા કરી આવ્યા એટલે ન્યાલ થઈ ગયા અમે. સમ્મેદશિખરની જાત્રા કરી આવ્યા. એઈ..! હમણાં ગયો નહોતો? કહ્યું હતું તારા દાદાએ કે એ સમ્મેદશિખરની જાત્રા કરવા જાય છે. જાત્રા કરવા ગયા હતાને હમણાં? તમારો દિલીપ ને... આહાહા..! એ તો કહે છે કે એ જાત્રાનો ભાવ હોય છે. પણ એને મોટપ (મહત્વ) દેવા જાય તો તારી મોટપ ફરી જશે. આહાહા..! આવી વીતરાગની વાણી અને તેનું વાચ્ય ભગવાન આવો! વાણી વાચક છે. અરે..! આવો આત્મા સાંભળ્યો નહિ. પામર થઈને એણે પ્રભુને જાણ્યો નહિ. પામરતામાં આત્માની પ્રભુતાને રોળવી નાખી. આહાહા..!

કહે છે, '**આ નામો પરમાત્માના સ્વરૂપને બતાવે છે. તે સ્વરૂપને ઓળખીને પોતાના આત્માને પણ તેવા સ્વરૂપે ચિંતવવો તે પરમાત્મા થવાનો ઉપાય છે.**' અંદર અંદર ચિંતવવું એટલે એકાગ્ર થવું, હોં! ચિંતવવું એટલે વિકલ્પથી ચિંતવવું એમ નહિ. આવો પૂર્ણ સ્વભાવ તેને જ્ઞાનમાં લક્ષ લઈને નક્કી કરે. ભલે વિકલ્પથી પહેલા કરે. એ નિર્ણય સાચો નહિ પાછો. આહાહા..! અંતરના સ્વરૂપને સ્પર્શીને જે નિર્ણય કરે એ સાચો નિર્ણય છે. આહા..! '**તે સ્વરૂપને ઓળખીને પોતાના આત્માને પણ...**' છે ને? '**તેવા સ્વરૂપે ચિંતવવો** (એકાગ્ર થવું) **તે પરમાત્મા થવાનો ઉપાય** છે.'

'**આત્મામાં શક્તિરૂપે રહેલા ગુણોનું...**' આત્મામાં સ્વભાવના સામર્થ્યરૂપે રહેલા ગુણોનું '**જીવને ભાન થાય તેટલા માટે ભિન્ન ભિન્ન ગુણવાચક નામોથી પરમાત્માની ઓળખાણ કરાવી છે.**' સમજાણું કાંઈ? '**આત્મામાં શક્તિરૂપે રહેલા ગુણોનું...**' એમાં રહ્યા છે. શક્તિનું અસ્તિત્વ છે. આહાહા..! એ સત્‌નું સત્ત્વનું હોવાપણું છે. એ આત્મા સત્‌રૂપ, એના ગુણો તેનું સત્ત્વ તેના ભાવસ્વભાવસ્વરૂપ એ શક્તિથી સંપન્ન છે. આહાહા..! એવા આત્માને આત્મા તરીકે જાણે એને સમ્યગ્દર્શન અને સમ્યગ્જ્ઞાન થાય. અને સાથે સ્વરૂપાચરણ પણ હોય જ તે. આહાહા..! એની દૃષ્ટિ કરીને આમ જ્ઞાન કર્યું એટલો તો ત્યાં ઠરે છે કે નહિ? સમજાણું કાંઈ? ઓલા કહે છે ને? ચોથે ગુણસ્થાને સ્વરૂપાચરણ ન હોય. એક જણા કહે

કે સિદ્ધમાં ચારિત્ર ન હોય. કૈલાસચંદજીએ એમ લખ્યું છે. પંડિતાઈવાળાને પંડિતાઈનું અભિમાન મૂકવું આકરું પડે. ... લખ્યું, સિદ્ધને ચારિત્ર ન હોય. અરે..! સિદ્ધને સંયમ ન હોય. છ કાય ને મન ને ઈન્દ્રિયો ને .. એ ન મળે. ચારિત્ર તો એનો ગુણ છે. શક્તિરૂપ આખો ચારિત્ર ગુણ છે. કીધું ને? આહાહા..! એ શક્તિરૂપે ચારિત્રરૂપે રહેલા ગુણો, એવા અનંત ગુણો એમાં છે. એની પ્રગટ દશા થઈ તો પર્યાયમાં ચારિત્ર પૂર્ણ આવ્યું. આહાહા..! સમજાણું કાંઈ? **'ભિન્ન ભિન્ન ગુણવાચક નામોથી પરમાત્માની ઓળખાણ કરાવી છે.'**

'આત્મા ચૈતન્યાદિ અનંત ગુણોનો પિંડ છે.' ભગવાન આત્મા જ્ઞાતા જ્ઞાન, દર્શન એવું ચૈતન્ય. એવી અનંત શક્તિઓનો એ પિંડલો છે. એ અનંત શક્તિનો એ લાડવો છે. પિંડ. આહાહા..! સમજાણું કાંઈ? આહાહા..!

એ આઠ વર્ષના રાજકુમારો જ્યારે આત્માનો અનુભવ કરીને દીક્ષિત થતા હશે.. આહાહા..! ધન્ય દશા! ધન્ય કાળ! ધન્ય અનુભવ! આહાહા..! માતા! અમને જે અનુભવ થયો ભગવાન આત્માનો એને અમે પૂર્ણ કરવા સાવધાન થઈને વનમાં જાશું, બા! આહાહા..! અમારો ભગવાન પૂર્ણ શક્તિથી સંપન્ન પૂર્ણ ભરેલો છે. એવો અમને અનુભવ થયો છે, પ્રતીત થઈ છે. એનો નમૂનો પણ સ્વરૂપાચરણની સ્થિરતામાં આવ્યો છે. આહાહા..! એવા સ્વરૂપને સાધે તે સાધુ કહેવાય. સમજાણું કાંઈ? આહાહા..! આઠ વર્ષના બાળક. એક નાની... શું કહેવાય? પીંછી અને એક કમંડળ. આહાહા..! અમારો નાથ પૂર્ણ વસ્તુથી ભરેલો પ્રભુ છે. એની પર્યાયમાં આ અપૂર્ણતા કેમ રહે? એને અમે પ્રભુતાના ગુણને પર્યાયમાં છલકાવશું હવે. આહાહા..! એનું નામ સાધુપણું છે, ભાઈ! સાધુપણું કાંઈ લૂગડા છોડ્યા અને નગ્ન (થઈ ગયા એ નથી). આહાહા..!

આવી શક્તિથી ભરેલો પરમાત્મા અમારી પર્યાયમાં ન આવે, દૃષ્ટિ અને જ્ઞાનમાં આવ્યો કહે છે, પણ સ્થિરતાની પર્યાયમાં ન આવે તે સાધવા માટે, માતા! આહાહા..! જનેતા! આહાહા..! માતા! રોવું હોય એટલું રોઈ લે. પણ કોલકરાર કરીએ છીએ, નવી માતા નહિ કરીએ, બા! આહાહા..! આ મોટપ ભાસી ને એ સાધવાની આ બધી દશા છે. આવી વસ્તુ અમને પ્રતીતમાં, અનુભવમાં, જ્ઞાનમાં જણાઈ ગઈ છે. એ પર્યાયમાં ન આવે પૂર્ણતા ત્યાં સુધી અમને સખ નહિ રહે. સખ નહિ રહે એટલે દુઃખ થશે એમ નહિ. ત્યાં સુધી અમારો પ્રયત્ન પૂર્ણ કરવાને મથીએ છીએ. આહાહા..! એ અમારું આચરણ છે. સમજાણું કાંઈ? આહાહા..! એવા સંતો જ્યારે નજરે પડતા હોય... લોકોના પણ ભાગ્ય, આમ દેખાય, હોં! રાજકુમાર હોય, સ્ફટિકમણિ જેવા સુંદર શરીર હોય. પણ શરીરને અને મારે સંબંધ જ નથી ને. સમજાણું કાંઈ? અમે ભગવાન આત્માને સંબંધ વિનાનો જોયો છે. માતા! એને પર્યાયમાં

પૂર્ણ સંબંધ ... આહાહા..! આવો આત્મા છે. આત્માના જ્ઞાનની ખબર ન મળે, આત્મજ્ઞાન ન મળે. અને આત્માની આવી વસ્તુ છે એવી અંતર જ્ઞેય થઈને પ્રતીતિ ન મળે. ત્યાં આગળ શું સાધન હોય? ભાઈ! સમજાણું કાંઈ? વાત તો અહીંથી શરૂ થાય છે.

કહે છે કે, પરમાત્માને ગુણ અપેક્ષાએ.. **'અનંત ગુણોનો પિંડ છે. આ ગુણો ભગવાનમાં પૂર્ણપણે વિકસિત થઈ ગયા છે,...'** પ્રગટેલા છે **'તેથી તે ગુણોની અપેક્ષાએ તેઓ અનેક નામોથી ઓળખાય છે.' 'પરમાત્માને ગુણ અપેક્ષાએ જેટલા નામ લાગુ પડે છે તે બધાંય નામો આ આત્માને પણ સ્વભાવ અપેક્ષાએ લાગુ પડે છે,...'** અનંત જ્ઞાન, અનંત શાંતિ, અનંત વીતરાગતા, અનંત આનંદતા, સ્વચ્છતા, પ્રભુતા એ બધા નામો આત્માને લાગુ પડે છે. **'કારણ કે શક્તિ અપેક્ષાએ બંને આત્માઓ સમાન છે;...'** જેવા સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર પર્યાયમાં પૂર્ણ થયા એવો જ આ ભગવાન આત્મા ગુણે પૂર્ણ છે. પણ એ પ્રતીત અને શ્રદ્ધા કરે ત્યારે. નહિતર આવા અનંતા ગુણો છે એ ખ્યાલમાં આવ્યા વિના પ્રતીત શી રીતે કરે? સમજાણું કાંઈ? આહાહા..! સ્વસન્મુખ થઈ અને જ્યારે એની દશામાં આ આત્મા.. આ અનંત ગુણનો એકરૂપ એવો આત્મા (એમ) એની પર્યાયમાં શ્રદ્ધામાં ભાસે ત્યારે તે અનંત ગુણવાળો છે એમ નક્કી કહેવાય. પણ એ આવી છતી વસ્તુને.. છે એને છેપણે ભાસે નહિ ત્યાં સુધી એને છે ક્યાં છે? વિશેષ કહેશે...

(શ્રોતા :- પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ!)